

LLIBRES REBUTS

CASANOVA, Emili (ed.) (2012): *Onomàstica mediterrània. Onomàstica d'origen zoonímic i dels intercanvis entre pobles*. València: Denes, 444 p.

En aquest volum es recullen 26 contribucions dels participants en el col·loqui *Onomàstica mediterrània*, que es centrava en l'onomàstica d'origen zoonímic i en les circulacions onomàstiques en la Mediterrània, i que tingué lloc a València l'abril de 2012. El col·loqui, organitzat per Emili Casanova, que també edita el volum que presentem, s'emmarcava també en les activitats de l'escola de doctorat d'estudis humanístics de la Universitat de Torí. Per aquest motiu, la majoria de participants són o bé valencians o bé italians, i també ho són els temes que tracten. Després d'una introducció d'Alda Rossebastiano, coordinadora de la secció d'onomàstica del doctorat esmentat, hi trobem disset contribucions a l'entorn de l'onomàstica d'origen zoonímic; la majoria estan destinades a comentar la zoonímia en l'onomàstica, ja sigui toponímia o antroponímia, d'una determinada zona (italiana o valenciana) o època (així, s'inclouen articles sobre temes com els zooantropònims en l'àrea pullesa, els zootopònims al Piemont, la zootoponímia entre el Penyalgosa i el Montlleó, els malnoms d'origen animal en les parles "xurres", etc.). Altres articles tenen una orientació semàntica i tracten, p. ex., de les designacions de la vaca o del gall i la gallina a l'onomàstica del Piemont o de l'ús de "alosa" en els noms personals del sud de França i el Piemont, etc. S'aparten d'aquesta tònica general un article dedicat als noms dels gats a Romania i dos articles, que clouen la secció, dedicats a zooantroponímia llatina. La segona part temàtica del volum comprèn 9 articles dedicats a les circulacions onomàstiques en la Mediterrània. En aquests articles s'observa la Mediterrània com l'espai de circulació que ha estat al llarg dels segles: cognoms maltesos a València, cognoms espanyols a Malta o a Itàlia, cognoms occitans a Tortosa, etc. Tot i els diferents temes i metodologies emprades, el lector interessat hi trobarà elements que li permetran enriquir la perspectiva comparatística en antroponímia romànica. [Nota del C. de R.]

CLAVO SEBASTIÁN, Rosa María / MARTÍN DE HOYOS, Eduardo (2011): *Diccionario etimológico de términos de Ciencias Naturales*. Saragossa: Mira editores, 802 p.

En aquest diccionari es recull un gran nombre de termes específics de les ciències naturals en castellà; alguns, els menys, usuals en la llengua comuna, com *cobre*, i d'altres, la majoria, els que formen part només del llenguatge dels especialistes. Per cada terme s'indica la data d'aparició en la llengua i també la primera aparició en un diccionari de l'Academia Española. També s'indica els components etimològics del mot, gairebé sempre mots llatins o grecs, quan no són deonomàstics (com *daltonismo*); el significat en castellà; el que seria el significat etimològic; i l'etimologia dels seus components. Els articles acaben amb la indicació del que s'anomena "particularidades peculiares en su formación" (p. 14) i que, sens dubte, és el que sembla més interessant des de la nostra perspectiva de romanistes; es tracta de la indicació de la llengua original i la data en la qual s'ha creat un mot (p. ex., en *darwinismo*, «Término creado en 1864 en ingl. *darwinism* por el biólogo británico Thomas Henry Huxley (1825-1895)»,

p. 185). L'etimologia remota dels mots grecs o llatins que componen els termes de les ciències naturals és sens dubte útil als qui estudien o es dediquen a aquestes ciències per fer transparents, i per tant més accessibles, aquests mots, que, amb la pèrdua progressiva de l'ensenyament de les llengües clàssiques, s'han convertit en totalment opacs. Per als romanistes serà de més interès l'apartat de la creació del mot i les dates d'aparició en la llengua castellana perquè són aquests elements que permeten de reconstruir la història i la difusió del vocabulari científic, aspecte sovint poc atès perquè es tracta de cultismes, introduïts en èpoques relativament recents i que per això semblaven tenir menys interès per als etimòlegs. Per exemple, que *dinosaurio* etimològicament estigui compost per certs termes grecs que es podrien interpretar com a 'rèptil que es fa témer' i l'etimologia indoeuropea dels corresponents termes grecs no semblarà tan interessant al romanista com saber que va ser un terme encunyat el 1841 per l'anglès Sir Richard Owen, que el 1899 ja estava present en el *DRAE* i que presenta una possible influència francesa en la seva forma (p. 203-4). Per als qui es dediquen a l'estudi de l'etimologia romànica, es tracta, doncs, d'una obra útil per a la història de la terminologia científica. [Nota del C. de R.]

Col·lecció *Biblioteca Pirineus* (2011-2012).

Xordica és el nom, de belles ressonàncies altoaragoneses, de l'editorial saragossana que des de 1994 duu a terme una encomiable tasca d'edició de llibres en aragonès i sobre l'aragonès. Una de les seves iniciatives més recents és la col·lecció *Biblioteca Pirineus*, dirigida per qui és també l'ànima d'aquesta casa editorial, en Chusé Raúl Usón. Els quatre primers llibres de la col·lecció donen una idea de la riquesa i diversitat de les obres de quatre autors, ja desapareguts, que representen varietats d'aragonès de diferent faïçó, i que els respectius editors introdueixen i glossen en sintonia amb la mena d'aragonès que és l'objecte d'edició en cada cas. Es tracta dels quatre llibres següents: (1) *Dámaso Carrera (Graus, 1849-1909). Obra en aragonés ribagorçano* [Ed. de Xavier Tomás Arias i Chusé Raúl Usón], de 2012; (2) *Cleto Torrodellas (Estadilla, 1968-1939). Obra en aragonés ribagorçano* [Ed. de Xavier Tomás i Chusé Raúl Usón], de 2011; (3) *Leonardo Escalona (Bielsa, 1891-Lasquiari, 1938). Obra en aragonés belsetan* [Ed. de Xavier Tomás e Chusé Raúl Usón], de 2012; i (4) *Agliberto Garcés (Boleya, 1908-Uesca, 2002). Obra en aragonés meridional* [Edició de Alberto Gracia Trelle i Chusé Raúl Usón], de 2012. Fem vot perquè la col·lecció segueixi endavant amb el seu pla d'edició, tot donant a la llum noves obres d'autors en diferents varietats d'aragonès, que sens dubte contribuiran a un millor coneixement d'aquesta parcel·la iberoromànica. [Nota del C. de R.]

CORRONS, Fabrice / FRAYSSINHES RIBES, Sandrine (coord.) (2012): *Lire Maria-Mercè Marçal. À propos de «Bruixa de dol» / Llegir Maria-Mercè Marçal. A propòsit de «Bruixa de dol»*. Caen: Editions Trabucaire. 169 p. (Cultura Catalana).

Ens ha arribat un dels darrers volums de la col·lecció «Cultura Catalana» promoguda per l'Association Française des Catalanistes, el primer que publica Edicions del Trabucaire a la Catalunya del Nord. Es tracta d'un volum sobre Maria-Mercè Marçal especialment centrat en el seu llibre *Bruixa de dol* (1979). El pretext que ha provocat un volum d'aquestes característiques és el fet que el 2012 el llibre de Marçal va ser inclòs, a França, en el programa de la prova de català de l'agregació externa d'espanyol (les oposicions a càtedres d'ensenyament secundari). La major part dels treballs que s'hi inclouen fan referència, doncs a *Bruixa de dol*. A més, ens apropem a una perspectiva molt concreta de l'anàlisi de l'obra de Maria-Mercè Marçal: la femenina (i quasi sempre també feminista). És el cas, especialment, dels treballs de Neus Aguado («Simbologia en clave violeta en *Bruixa de dol*», p. 51-62), Caterina Riba Sanmartí («El cos desitjant a *Bruixa de dol* de Maria-Mercè Marçal», p. 77-88), Anna Esteve («Memòria i identitat en *Bruixa de dol*», p. 89-102), Fina Llorca i Antolín («Figures femenines en *Bruixa de dol*»,